

Παρελθόν

Λίγα λόγια για το παρελθόν.

Η ιστορία των Βιολογικών καλλιεργειών στη Κύπρο ξεκινά από τις αρχές της δεκαετίας του 80', όπου σαν φοιτητές στο πανεπιστήμιο Πατρών καλλιεργούσαμε τα κτήματα του πανεπιστημίου και διαθέταμε τα Βιολογικά λαχανικά στις λαϊκές αγορές της πόλης.

Τις εμπειρίες από την περίοδο αυτή τις μεταφέραμε στην Κύπρο και από το 1987 αρχίσαμε Βιολογική καλλιέργεια σε ενοικιασμένο χωράφι στο Ποταμό Γερμασόγειας. Η προσπάθεια μας αυτή έχει καταγραφεί σαν η πρώτη Βιολογική καλλιέργεια λαχανικών στην Κύπρο.

Την ίδια περίοδο έγινε η προσπάθεια του Νικόλα Κανάρη και Σοφοκλή Μιχαηλίδη, όπου δημιούργησαν την πρώτη Βιολογική παραγωγή με ζώα, στην περιοχή της Δένειας. Τα προϊόντα τους τα πουλούσαν σε δικό τους κατάστημα στη Λευκωσία.

Γύρω στο 1990 μαζί με την μακαριστή φίλη Χριστίνα Χριστοφίδου καλλιεργήσαμε ένα κήπο με βιολογικά λαχανικά μέσα στην νεκρή ζώνη της παλιάς Λευκωσίας.

Πρωτοπόροι στην παραγωγή βιολογικού κρασιού ήταν η Ιωάννα Παναγιώτου και Γιωργάκης Γιάλλουρος όπου καλλιεργούσαν βιολογικά αμπέλια στον Άγιο Αμβρόσιο και παρήγαγαν βιολογικό κρασί σε δική τους Οινοποιία.

Χαρακτηριστικό όλο αυτών των πρώιμων προσπαθειών της δεκαετίας του 80 ήταν η έντονη οικολογική και ιδεολογική προσέγγιση παρά η οικονομική. Δεν είχαν οικονομική επιτυχία αφού ο κόσμος στην Κύπρο δεν ήταν έτοιμος τότε να αγκαλιάσει αυτές τις προσπάθειες.

Μετά από το 2000 υπάρχει ένα συνεχές αυξανόμενο ενδιαφέρον των πολιτών για την βιολογική γεωργία και τα βιολογικά προϊόντα.

Πρέπει να αναφερθούμε επίσης στον επί σειρά ετών πρόεδρο των βιοκαλλιεργητών, μακαριστό Λάκη Πίγκουρα, ο οποίος βοήθησε τα μέγιστα στην συγκρότηση και οργάνωση του Συνδέσμου Βιοκαλλιεργητών Κύπρου.

Παρόν

Σήμερα υπάρχουν στην Κύπρο δηλωμένες περίπου 5% εκτάσεις Βιολογικής Γεωργίας.

Στο ποσοστό αυτό υπάρχει στρέβλωση αφού η πλειοψηφία των εκτάσεων αφορά ελαιοκαλλιέργειες όπου το περισσότερο ελαιόλαδο που παράγεται δεν πωλείται ως βιολογικό.

Παράγονται στη Κύπρο 500 τόνοι ετησίως πιστοποιημένο Βιολογικό ελαιόλαδο που οι παραγωγοί αδυνατούν να το διαθέσουν ως Βιολογικό. Για να το πουλήσουν οι βιοκαλλιεργητές, το αναμιγνύουν με συμβατικό και το πουλούν επίσης ως συμβατικό. Όταν τερματιστεί το πρόγραμμα επιδότησης είναι αναμενόμενο ότι αυτοί οι βιοκαλλιεργητές θα επιστρέψουν στην συμβατική καλλιέργεια για να μην έχουν τα κόστη που συνεπάγεται η Βιολογική γεωργία.

Στην προκήρυξη της Ευρωπαϊκής Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, στα συμπεράσματα για την Κύπρο, αναφέρεται ότι με τα σημερινά δεδομένα, μέχρι το 2030 το ποσοστό των Βιολογικών καλλιεργημένων εκτάσεων μπορεί να φτάσει το μέγιστο μέχρι το 11% και όχι το 25% που είναι ο στόχος.

Στο πρόσφατο πρόγραμμα επενδυτικών μέτρων ένταξης νέων γεωργών υπάρχουν ελάχιστα κίνητρα με χαμηλή μοριοδότηση για τους νέους γεωργούς που θέλουν να ασχοληθούν με την Βιολογική γεωργία.

Αν υπάρξει περαιτέρω πίεση από την Ευρωπαϊκή ένωση για αύξηση του ποσοστού των βιοκαλλιεργούμενων εκτάσεων, το πιθανότερο είναι να προωθηθούν μεγάλες, απρόσωπες μονάδες Βιολογικών προϊόντων που πιθανόν να συνδέονται με εμπόρους ή με αλυσίδες υπεραγορών.

Το ίδιο σενάριο είδαμε να παίζεται για της Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η Ευρωπαϊκή ένωση έβαλε στόχο για τα κράτη μέλη, μέχρι το 2020 η παραγωγή ενέργειας από τις Α.Π.Ε να φτάσει το 20%.

Οι υπηρεσίες του κράτους αδιαφόρησαν με αποτέλεσμα οι πολίτες να πληρώνουν στους λογαριασμούς της ΑΗΚ τα πρόστιμα λόγω μη συμμόρφωσης της Κύπρου.

Όταν αποφάσισαν να προσπαθήσουν για να προσεγγιστούν οι στόχοι, αντί να λάβουν υπόψη την συμμετοχή και την ωφέλεια των πολιτών, έδωσαν κίνητρα για πολύ μεγάλα φωτοβολταϊκά ή αιολικά πάρκα που επιβαρύνουν το περιβάλλον και που ωφελούν μόνο τους επενδυτές.

Για τους πολίτες είχαν βάλει περιορισμούς στην τοποθέτηση χαμηλής ισχύος φωτοβολταϊκά στις ταρράτσες τους (μόνο πρόσφατα το αύξησαν στα 10 KV), ώστε να αναγκάζονται οι πολίτες οπωσδήποτε να αγοράζουν από την ΑΗΚ ηλεκτρικό ρεύμα.

Με τον ίδιο τρόπο και με την σημερινή νοοτροπία του κράτους είμαι βέβαιος ότι για την κάλυψη του στόχου των βιοκαλλιεργούμενων εκτάσεων θα βρούν λύσεις που θα ωφελούν τους μεγάλους επενδυτές παρά τους μικρομεσαίους βιοκαλλιεργητές.

Η Κύπρος σύμφωνα με επίσημα στοιχεία είναι η δεύτερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την περισσότερη κατανάλωση σε φυτοφάρμακα, και η δεύτερη επίσης σε μη επιτρεπτά υπολείμματα φυτοφαρμάκων στα λαχανικά. Από δειγματοληψίες του κρατικού χημείου, πέραν το 50% των λαχανικών ανιχνεύονται με φυτοφάρμακα. Η τάση είναι αυξητική και το 2021 καταγράφηκαν οι περισσότερες ανιχνεύσεις φυτοφαρμάκων.

Άλλη μια στρέβλωση που υπάρχει είναι ότι αν και όποτε γίνουν έλεγχοι στα καταστήματα διάθεσης συμβατικών προϊόντων τα αποτελέσματα από το κρατικό χημείο βγαίνουν μετά από 4-6 εβδομάδες, οπότε τα λαχανικά που περιέχουν χημικά πέραν του επιτρεπόμενου ήδη έχουν καταναλωθεί.

Από τα κατεχόμενα περνούν λαθραία φυτοφάρμακα στις ελεύθερες περιοχές τα οποία είναι χωρίς έλεγχο από την Ευρωπαϊκή ένωση. Κατά κανόνα είναι και τα πιο ισχυρά και επικίνδυνα για την υγεία τόσο των γεωργών όσο και των πολιτών.

Το αβίαστο συμπέρασμα από την παράθεση των πιο άνω στοιχείων είναι ότι η Πολιτεία και ειδικότερα το Υπουργείο Γεωργίας έχει αποτύχει να βοηθήσει ουσιαστικά τους μικρομεσαίους βιοκαλλιεργητές ώστε να καταστούν οι καλλιέργειες τους οικονομικά βιώσιμες και να έχουν προοπτική ανάπτυξης.

Επίσης έχει αποτύχει να επιβάλει συστηματικούς και αποτελεσματικούς ελέγχους στους χώρους διάθεσης των λαχανικών, με αυστηρές συνέπειες για τους παρανομούντες ώστε πραγματικά να μειωθούν τα ποσοστά χημικών υπολειμμάτων.

Μέλλον

Το μέλλον των βιολογικών καλλιεργειών στη Κύπρο, με τα σημερινά δεδομένα και τις σημερινές νοοτροπίες δεν προδιαγράφεται ευοίωνο.

Για να αλλάξουν τα δεδομένα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το πραγματικό όφελος για τους πολίτες θα προκύψει αν πραγματικά βοηθηθούν οι βιοκαλλιεργητές, που στην πλειοψηφία τους καλλιεργούν μικρές εκτάσεις, να διαθέτουν τα προϊόντα τους στον τόπο παραγωγής, ή σε δικές τους λαϊκές αγορές.

Τα τελευταία δέκα χρόνια έχουμε την εμπειρία της διάθεσης των βιολογικών μας λαχανικών στον τόπο που τα παράγουμε. Χωρίς αμφιβολία έχουμε αντιληφθεί την σημασία της εμπιστοσύνης που έχει ο καταναλωτής στον παραγωγό, τον οποίο γνωρίζει προσωπικά. Μπορεί να βλέπει τα λαχανικά στο αγρόκτημα και ταυτόχρονα να τα προμηθεύεται από τον ίδιο χώρο φρεσκοκομμένα.

Το κράτος πρέπει πραγματικά να αποφασίσει να στηρίξει τους βιοκαλλιεργητές με ειδικά προγράμματα που να προέρχονται από τις πραγματικές συνθήκες και τις ανάγκες των βιοκαλλιεργητών και των καταναλωτών.

Οι προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι τώρα από το Υπουργείο Γεωργίας, δεν έχουν τελεσφορήσει. Κατασκευάζονται πολύπλοκα και γραφειοκρατικά προγράμματα που όταν έλθει η ώρα να εφαρμοστούν, σκοντάφτουν σε γραφειοκρατικά προσκόμματα που οι ίδιοι οι Λειτουργοί έχουν τοποθετήσει.

Εκτός από την βοήθεια στους επαγγελματίες βιοκαλλιεργητές, θα πρέπει το Υπουργείο Γεωργίας μαζί με την Τοπική Αυτοδιοίκηση να συνεργαστούν για την προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών, σε μικρή κλίμακα μέσα στο αστικό περιβάλλον. Θα πρέπει να αλλάξουν κανονισμοί, ακόμη και οι νομοθεσίες ώστε να διευκολύνουν τους πολίτες να καλλιεργούν σε επίπεδο οικογενειακό ή γειτονιάς, με στόχο την αυτάρκεια και την ποιότητα των προϊόντων που καταλήγουν στο πιάτο μας.

Ευχόμαστε η Πολιτεία πραγματικά να αντιληφθεί τη σημασία των Βιοκαλλιεργειών τόσο για την υγεία των πολιτών όσο και για την οικονομία του τόπου. Στον τόπο μας δυστυχώς τα αυτονόητα γίνονται ζητούμενα.

Πιερής Χατζηπιερής, 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022